

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Főter 14e vagy a főmunkatárs ezimére intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyedévre 2 korona

Tanítónak egész évre 4 kor.
fél évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadóhivatal
illető előfizetés, hirdete-
mény, nyilttér és egyéb felszólítások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata 12 fillér
Bélyegdí minden beiktatás
után 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legkezezszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Pásztorlevél.

Gömörmegyének, — ad maiorem Dei gloriam — ismét van egy hírnevesse vált pásztorlevele. Ezuttal ugyan nem püspöki, hanem csak — plébánosi a pásztorlevél, de egyébként méltó párja nevezetes előlének: a rozsnói pásztorlevélnek.

Főt. Gleidura Géza hárskúti plébános urnak a rozsnói kerület országgyűlési képviselőjéhez gróf Andrássy Gézához intézett leveléről szólunk, melyet az érdemes plébános ur a „Magyar Allam” hasábjain nyilvánosságra hozván, ugyszólván önként nyilvános bírálat tárgyává tett.

A levél politikai oldalával, lapunk korlátolt iránya folytán nem foglalkozunk. Az országos lapok e tekintetben kellőleg méltatták a levél írójának a nyilvánosság ítélőszéke elé bocsátott sorait. Bennünket tisztán és kizárólag társadalmi szempontból érdekel e levél, a melynek megírását, elküldését és közzétételét a hárskúti plébános ur nyilván maga is más szemmel nézi, mióta eljárása felől higgadtanban gondolkodik.

Mert a főtisztelendő ur levele — valljuk meg őszintén — legkevesebbé sem alkalmas arra, hogy öregbítse azt a nimbuszt, mely eddigelé hazánk római katolikus alapságát méltán övezte. Eddig-élé egy a magán, mint a nyilvános érintkezésben ki-ki hozzá volt szokva ahhoz, hogy eme magas műveltségű, előkelő gondolkodású s felettébb tiszteltre méltó testület tagjai a hozzájuk illő legkifogástalanabb udvariassággal jártak el. Nos, Hárskút lelkipásztora e tekintetben eléggé nem sajnálható praecedens alkotott arra nézve, hogy az ellenkező eljárás vétessék gyakorlatba. — A főtisztelendő ur levelének nyolcz pontja megannyi sujtó ítélet a levél írója, megannyi kihívás a jó izlés és műveltség ellen.

Az a szenzáció, melyet a főtisztelendő ur magánlevelezésének a piacra vitelével elért, most, a midőn kedélye nyugodtabb, s midőn eljárását

kellő megfontoltsággal mérlegeli: bizonyára nem képezhet reá nézve kárpolitást azon ítélettel szemben, melyet eljárása felett a társadalom kénytelen mondani. Valamint a felől sem lehet egyetlen józanul gondolkodó ember sem kétségben, hogy az ily expectorációk az ügynek, a melynek érdekében irattak és nyilvánosságra hozattak, legkevesebbé sem használnak. Mert a megzavart társadalmi és vallási béke helyreállításának eszköze a személyes, vérig sértő gúny, a kihívó, szenvedélyes támadás soha nem lehet!

* * *

A fenti cikkben érintett levélváltás a következő:

Nagyfőtisztelendő Gleidura Géza plébános urnak

Hárskúton.

A folyó évi márczius 5-én kelt levelét, melyben engem — 736 kérvényezőre hivatkozva — a kormány által kortemplált polgári házasság elleni állás foglalásra felszólít, csak mély sajnálattal fogadhattam.

A nagyfőtisztelendő ur elítél, kárhozzat, irtózatossá és országos szerencsétlenségnek tart *oly intézményt, a melynek tiszta fogalmát és rendeltetését — úgy látszik — sem maga nem ismeri, sem pedig híveivel megismertetni nem kívánja.*

Biztosíthatom, hogy föltöte rossz szolgálatot tesz a hazának s az egyháznak, sőt saját lelkesíti tekintélyének is, midőn a kormány javaslatának lényegét és részleteit nem ismerve, híveit azon tan hirdetésével megtéveszti: „hogy a polgári házasság behozatala által a házassaladó felek az oltártól elhítva, a hűség esküjét a községi bírósztalánál letenni kénytelenek lesznek.”

Mondanom se kell továbbá, hogy *papi hivatását s a keresztény vallás legmagasztosabb tanát mérőben szem elől téveszti*, midőn híveinek azt hirdeti, hogy a polgári hatóság a házasság felett nem intézkedhetik és a midőn azt enuncziálja, hogy ha az állam a házasság iránt érdeklődik, akkor állítsa közeget az aktus elkönyvelése végett az oltár elé, de ne rabolja el az egyháztól annak szentségeit.

Ily tanok hirdetése az állam fenhatóságának s a jogrendek egyenes megtámadását képezi és *izgatással határos.*

Választoimat ismerve, fel sem tétélezhetem, hogy öntudatosan ily eleveknek hívei lennének.

En tehát a hozzám intézett felszólítást pusztán a

nagyfőtisztelendő ur egyéni véleményeül tekintem s a melyre a fennebb említett okokból ép oly kevés súlyt fektethetek, mint a mely kevés eredménnyel igyekszik a nagyfőtisztelendő ur velem elhitetni, hogy a felszólítást állítólag aláírt lutheránusok és izraeliták valóban magukévé tették volna a felszólításban foglalt azon panaszt, a mely szerint az állam tőlük a házassági szentséget elrabolni törekednék.

Különben felkérem, szíveskedjék tudomásul venni, hogy meg vagyok győződve arról, miszerint *a vallásfelekezetek egyházi jogai és hitelei az állam részéről sehol jobban nem méltattatnak mint Magyarországon* és hogy ezen igaz meggyőződésemet követésében s hazám iránti kötelességem teljesítésében engem semmiféle agitáció megtáborítani nem fog.

Budapesten, 1893. május.

Tisztelettel

Gróf Andrássy Géza.

A hárskúti plébános válasza erre a következő volt:

„Méltóságos gróf ur!

Már nem is reméltem, hogy alázatos kérvényünkre válasz érkezik; s ime a hatodik hónapban végre olvashatjuk azt.”

(Erre vonatkozólag azt az értesülést vettük, hogy a grófnak a plébánoshoz intézett levele már május hóban átadatott a betleri uradalom egyik tisztjének, hogy azt kézhez juttassa, de ez a tiszt időközben megbetegedett és furdőre távozott, csak is onnan haza jövet vette észre mulasztását és kérte fel egy ismerősét, hogy a levelet Rozsnóy postára adja. Ez meg is tette azt július hó végén.)

„Bocsásson meg a gróf ur, hogy Budapesten kelt, de Rozsnóyról adatszalt olymposi hangu, oktató levelét nyilvánosan közlöm, így legalább méltóságod is megtudhatja, hogy mit irt nekem. Együttal azonban engedje meg, hogy levelére néhány megjegyzést tegyek.

1. Méltóságod mély sajnálattal fogadta kérvényünket. Mi is úgy vagyunk a gróf ur levelével. Hej be más-ként gondolkodott az a zsenialis Andrássy, a ki 1883-ban gazdag tapasztalataira hivatkozva, így szólott a főrendi házban: „őszintén megvallom, hogy én a kötelező polg. házasságnak behozatalát nemesak ma, de sohasem kívánom.”

2. Kár méltóságodnak az én fogalmimat kritizálni. Mert én csak meg vagyok valahogy az én fogalmimmal, meg is tudom azokat értetni az én saját körömben. Ha irtok, nem kell mással fogalmaztatnom, ha szólok, nem sajnálkoznak rajtam mondván: „Be kár, hogy mással nem beszéltehet maga helyett.”

Folvó, hajóm — vándor hajómat
Habjaidon ringasd el lágyan.

Borsody Béla.

Bakfis-ábránd.

— Jelenet. —

Irta: Flamm Dezső.

Személyek:

Gizella (16 éves.)
Etel (14 éves.)
Zoltán } 1-5 éves jogászok.
Aladar }

Szín: gyönyörű rózsas-lugas két paddal, melynek egyikén megkezdett női kézimunkák, horgoló-, kötőtűk, könyvek költői rendeltetésben hevernek. — A másik padon ülnek Giza és Etel.

Gizella: . . . aztán olyan szépeket beszélt! Hidd el kedves Etuskám, elhallgattam volna reggelig. Mit bántam én a többi tánczosokat, keringőt, polkát, négyest, esakhogy őt hallgathattam. Ugy szerettem volna ott rögtön megölelni vagy legalább megmondani, hogy . . . izé, hogy — de hiszen tudod te azt jól.

Etel: (naivul) De hát mit tudjak? Igazán nem értelek téged, már jó ideje beszélsz nekem arról a majálisról, tudok is már minden ott történt dologról, és mikor ehhez a legérdekesítőbb részlethez jutsz, akkor egyszerre elpirulsz és csak annyit tudsz mondani: izé . . .

Giza: Jaj édesem! ha én neked azt úgy ki tudnám mondani. De hidd el, nem megy az olyan könnyen. Ugy érzem magam, mintha a torkomat szorítaná valaki, mikor ehhez a részlethez eljutok, s olyan sajátságos érzés vesz rajtam erőt. Olvashattál már róla. Nem emlékszel, mikor ott a kert tulsó felében egyszer elolvastunk egy regényt s épen mikor az a szegény Ernő ott térdelt imádottja lábainál, lélegzetünket visszafojtva vártuk, hogy mi fog következni, mikor a mama rajtakapott, no volt hadd el hadd!

Etel: Ne juttasd eszembe kérlek ezt a szomorú napot! még most is olyan rosszul esik, ha rá gondolok, hogy (szomoruan) akkor nap pástétom volt ebédre és én (zokogva) nem kaptam ebédet. (Vigabban) Hanem hát hagyjuk ezt, folytasd, kérlek, a majálisról, ott szakítottad félbe, hogy izé! . . .

Giza: Igen! . . . Tehát . . . izé . . . azaz, hogy Isten neki, hát meggyónok. Tudod, kedvesem, te fiatalabb és tapasztalatlanabb vagy nálamnál, nem fog tehát ártani, ha fogod tudni magadat hogy viselni, ha valaki . . . igen, valaki . . . pl. egy esinos jogászyverek . . . vall . . . igen vall . . .

Etel: De hát mit vall? Hisz én nem vagyok vizsgáló bíró! Es én nem is kérem, hogy valljon!

Giza: Bohó! Hisz nem azt értem alatta, hogy vizsgálóbíró vagy, hanem sokkal több annál, egy fiatal lány s pedig esinos (Etel elpirul,) a kinek nem kell kérni valakit, hogy valljon, hanem tudod, az ugy magától jön.

Etel: Most még kevesebbet tudok, mint az imént. Az istenre kérlek mond meg hát végre, hogy mit vall?

Giza: (előbb széjjelnéz, aztán odahajlik Etelhez s fülébe sugja) Szerelmet!! . . .

Etel (felsikolt): Jézus Mária! (Nevetve) Kezdesz érdekes lenni. Tehát igen! Hát neked Aladar izé . . . szerelmet vallott? Beszélj, kérlek beszélj! Hát mit mondtott? Hogyan mondta? Mikor mondta?

Giza: (ünneplés hangon): Nagyon egyszerűen. Ép a második négyest fejeztük be, s Aladarral karöltve sétáltunk az arnyas fák között. A csillagok milliárdjai ragyogtak a gyönyörű éjben. A hold néha mosolyogva kacintott le reánk . . . tudod épen ugy, mint a hogy ama bizonyos napon együtt olvastuk.

Etel (mély megilletődéssel): Tudom, tudom, csak folytasd!

Giza: Tehát ő beszélt és én hallgattam őt. — Egyszerre csak mélyen a szemembe nézett, aztán boldogan azt susogta: „Nagysád, én őt szeretem! Szeretem ugy a mint” . . . A zene egy keringőbe fogott s kénytelen voltunk visszamenni a tánczoló közé, hogy a mamának fel ne tűnjék távollétem. (Sirva) Te Etelkám! én nagyon, de nagyon boldogtalan vagyok!

Etel: Most aztán még kevesebbet tudok mint valaha. Ó is szeret téged, ugy látom, te is szereted őt, ezt megmondjuk a mamának, te megvárod a mig bevégzi a pályáját, addig pedig leveleztek egymással, aztán elvesz és boldogok lesztek. Edes Istenem, hát van ennél egyszerűbb dolog a világon?

Giza (szomoruan): Nagyon esalatkozol, ha azt hi-

T Á R C Z A.**Ábránd, ábránd. . . .**

Ábránd, ábránd, tündéri álom,
Merengő lelkem édes álma.
Jer, jer! ölelj! óh ha minden perc
Örökkévalóságra válna.

Ha minden pillanat egy tenger,
A végtelen tengere lenne.
Lelkem leszállva a habokba:
Végtelenül fürödni benne.

Le a mélybe, holott örvény nyit,
Mint a buvárhajós a habba,
Hogy kikutassa zajló mélyét,
Drága gyöngyét felszínre hozza.

Hogy, . . . de, bohó én, mit beszélek,
Hisz élvezem a boldogságot.
A végtelen folyamán uszom.
Bejárok egy egész világot.

Az ábrándok bűvös világát.
A képzelet buvár hajója
Száll, száll velem, vészben viharban
Hajómat egy tündér kéz ójja.

A te kezéd édes Etelkám.
Hol át evez, virányos tájak
Köszöntik a buvár hajóst, itt
Nincs hervadása a virálynak.

Szebb, virulóbb és üdőbb minden.
Virággal hintve minden ösvény.
Rózsá pirosabb, a lomb zöldébb.
Sugár szóróbb, fényesebb a fény.

Repülj, repülj vándor hajó, szállj
Dus tájakon, bűvös fényárban.

3. Méltóságod rosszul ezítél. Nem úgy irtam én, hogy „az oltártól eltítva“, hanem „az oltár helyett“ a bíró asztalánál teendő eskü lesz az állam előtt érvényes. És ez elég ok arra, hogy mi feljadjunk mind egyháznak, mind hazánk érdekében. Olvassa el csak méltóságod a németországi protestáns lelkészek panaszait! Mióta náluk az állami anyakönyvvezetés és polg. házasság be van hozva, azóta a protestánsok 25 százaléka nem kereszteltet, 59 százaléka egyháziilag nem eskszik. És ez nálunk is így lenne, s mire vezetne ez? Arra, hogy az egyháztól az eddig hívó lelkek is elidegenedjenek, vallási és erkölcsi érzékük megtompulna és a haza és trón leg-erősebb alapja megmúgná. És persze a ki ez ellen küzd, az rossz szolgálatot tesz a hazának, egyháznak, sőt lelkesíti tekintélyének is. Ugyan; minek neveteti ki magát a gróf ur az ily nyilatkozatokkal.

4. Hogy miben áll a papi hivatás, erre nézve méltóságod tapasztalt izlése nem lehet irányadó. A kath. pap soha sem fog annyira súlyodni, hogy vak beauntere legyen az államnak. — Hogy pedig a ker. vallás legmaga-szósabb tana az lenne, hogy az egyház hajtsa fejét az állam igájába és szentségeit dobja oda az állam-moloch torkába, én arról, mint biblia forgató ember semmit sem tudok. Azt azonban tudom, hogy inkább kell engedelmesködni Istennek, mint Csákyknak és Szilágyinak.

5. Az állam joghatóságát a saját körében tiszteltem, de mikor az állam jogrendet akar, hogy minden jog rendre az ő kezében legyen, — azt egy önértékes kath. ember nem fogadhatja el.

6. Nagyt mondott méltóságod, midőn azt írja, hogy választóit ismeri. Ismeretséget csak az szerez, a ki érintkezik. Hogy azonban gróf ur nem igen szeret érintkezni választóival, arról alaposan meggyőződtem bennünket a programbeszédével is. — Még élénken emlékszem arra a dühös kortesra, a ki feltette magában, hogy a gróf ur programbeszédének minden harmadik szava után radó éljent fog intonálni; de a szerencsétlen nem tudta feljebb vinni 3 éljennél. No, de eljön még annak az ideje, mikor méltóságod megfogja ismerni választóit és az öntudatosságukat.

Szegény ember vagyok, de rá merek tenni 100 koronát, hogy gróf ur mostani elveivel az én hűveimtől aranyakért sem fog voksokat vásárolni.

7. Hogy a gróf ur kevés súlyt fektet kérényünkre, az engem nem igen busít. Hogy azonban a kérényven foglaltakat kiki magáévá tette s hogy köztük lutheránusok és zsidók is vannak, azért jótállok és erre nézve minden „állítólag“-féle megjegyzést visszautasítok.

8. Hogy eddigelő országunkban a vallásfelekezeti egyházi jogait és hitelveit az állam minden más államnál jobban respektálta — megengedem, kivált ha olyan okulárén nézünk, mint a minőt méltóságod szeméire tettek, de a mióta olyan vezérei vannak a kormánynak mint most, mióta a képviselők — tisztelet a kivételnek — oly hidegek és közönyösek szent vallásunk iránt mint most: valósággal félni lehet, hogy oly kö esik az ország kutyába, melyet később okos embernek is bajos lesz kiluzni.

Hárskut, 1893. aug. 20.

Tisztelettel: *Gleidura Géza*, plébános.

A „rimaszombati róm. kath. olvasó-kör“ alapszabályait a m. kir. belügyminisztérium 70631. szám alatt kelt végzésével a jóváhagyási záradékkal ellátta. Az országos kormány ezen intézkedése kétségbevonhatatlan jelét képezi annak, hogy az egyesülési jognak hazai törvényeinkben és a vonatkozó törvényes rendelkezésekben foglalt biztosítékait a kormányhatalom kellő tiszteletben tartja, de az alapszabályok megerősítése egy-szersmind nyilvánvalóvá teszi azon aggodalmak alaptalanságát is, mintha a kormány vallásfelekezeti előírtelemek által befolyásoltatnék. Mi részünkről az olvasókör legutóbbi nyilvános szereplésében komoly biztosítékát látván annak, hogy az új egyesület nem a vallásfelekezeti béke megza-

szed, hogy ez ilyen könnyen fog menni. A papám és a mamám nagyon szigorúak ám hozzám, főleg a papa gyakran emlegette, hogy azok a jogászok mind léhátók, naplopók. Esküdt ellensége az egész jogász népségnek! pedig megígérte Aladár, hogy el is fog jönni hozzánk vizitálni, sőt magával hozza egyik náluk levő barátját Zoltánt a ki szintén Pesten jogászkodik.

Etel (élénken): Csinos fiu? Barna? Szőke?

Géza: A mint Aladár beszélte, nagyon kedves, szel-lemes gyerek, a kívül kellek s napokat fogunk eltölteni. Párbaja is volt már Pesten egy színésznő miatt.

Etel: Várj csak . . . Pompás tervem van! Mond-juk, hogy a Zoltán urfi tetszeni fog nekem. Ha ő nem akarna nekem udvarolni, majd udvarolok én neki, hogy ti ketten azalatt boldogan eszegehessetek jövődö teendői-tekről. Nemde szép önfeláldozás tőlem!

Géza: Szép s a mi fő: kellemes önfeláldozás. Biz-tosítlak, hogy nem fog kelleni Zoltánt udvarlásra kény-szeríteni . . .

(Aladár és Zoltán egyszerre jelennek meg a lugas bejárataánál, mélyen meghajva magukat.)

Aladár: Hölgyeim! Barátomat van szerencsém Önök-nek bemutatni: Hétfalussy Zoltán 1-ső éves jogász!

Gizella és Etel (zavartan a nagy meglepetéstől): Igen örülünk!

Aladár (páthosszal): Hölgyeim! engedjék meg, hogy egy rájuk nézve igen fontos dologról értesítsem Önöket. Bár nem lovagias dolog, két hölgynek egymás-közt lefolyt beszédét meghallgatni, ez egyszer én és kedves Zoltán barátom ezt megeselekedtük. Itéljenek bár el érte, nincs okunk ezt megbánni, bármily súlyos lesz is Önök részéről a büntetés.

Géza: A bírói jog gyakorlása tehát engem illet, és én -- uraim! — élni is fogok e jogommal! Itéletem a következő: Aladár ur köteleztetik, hogy folytassa a maj-lison félbehagyott vallomást, Zoltán ur pedig köteles a vallomást előlről kezdeni s be is fejezni, természetesen Etel kisasszonyhoz intézve.

Etel: Én mint másodbíró mindenben helyesnek találom az itéletet.

Aladár és Zoltán (boldogan): Üdvözet ez angyal-bíráknak, kik ilyen kellemes büntetéssel édesítik a jogi pályá keserűségeit! (A függöny legördül.)

varását hanem tiszteletet érdemlő kulturális célok elő-mozdítását tűzte zászlajára, e téren örömmel üdvözöl-jük, s hivatkozva szellemi vezéreinek hazafias érzüle-tére, bizton reméljük, hogy működéséből a felekezetek közti egyetértés megzavarására alkalmas minden momen-tumot száműzve, azt tisztán hazafias és kulturális cé-loknak szentelendi. Ugy legyen!

Vallás és tudomány.

— Évadszertü elmélkedés. —

Pár rövid hét csupán, pár elfutó rövid nap, egy homok szem esése az idő főenyörájának, újlag elmul-nak a nyárnak tikkasztó, meleg nappjai; hervadni fog lassan, hervadni mindjobban, a termő fölhatár, a fáradt természet pihenni tér újra, nyugalom váltja fel a munkás életet, hűvös borongó ősz, majd hideg fagyos tél a su-garas nyarat, hunyó enyészetet a kelő tenyészetet.

Pár rövid hét csupán, pár futó rövid nap s meg-nyílnak újlag, a tudomány esarnokainak, az iskoláknak, kisebb-nagyobb tanintézeteknek hónapokon át zárva volt ajtajai.

Élet, zaj, nyüzsgés váltja fel a esendet, a mély némaságot; megnépesülnek a hangtalan folyosók, hang-talan tantermek; tanító és tanítvány, újult erővel, új lel-kesedéssel sietnek ismét a tudományok éltető forrásához, melyben a haladás, az általános emberi művelődés hulláma buzog fel kristály tisztasággal.

Képek nélkül szélva: pár hét, pár rövid nap még s újlag itt van a szorgalmi időszak, megszűnik a testi, fizikai munka, át engedi helyét anyag a szellemnek, a léleknek, a testi működés, a szellemi, lelki működésnek.

Közel e rapokhoz, mondhatjuk küszöbén e fontos, kulturális jelentőségű évszaknak, legyen szabad e helyt felvennünk a tollat, s melegen üdvözölve, tanítót és ta-nítványt, a szellemi művelődésnek ama munkásait, terjesz-tőit s emoz elfogadóit, az eszmetársulást fogal-mánál fogva, elmélkedésekre becsatkozunk kissé a vallásról, a tuda-mányokról, a művelődésről, kivált a tudományokról, mint specialisan időszakos tárgyról.

Vallás és tudomány. Jelentőségteljes, mélyreható szavak. Vagy nem egy egész jövője az emberiségnek, népek — nemzetek haladása, művelődése nyer-e kife-jezést e szavakban, nem az általános és emberi művelődés, emberi műveltség kisugárzásai-e azok?

Vallás és tudomány. Nincs semmi, mi az embert annyira felemelhetné, s az élet mindennapiságában, a szenvedélyek, indulatok örökös harcza közepett annyira megóvná minden reá tapadható szentytől, mint az istens g-nek, a gondviselésnek nagy gondolatával foglalkozás, szóval az igaz vallásosság.

Semmi sem szükségesebb boldogságunkra, mint a vallás, mint hogy erősen hinni képesek legyünk, e hit nélkül a legkitünőbb ember is, mondhatjuk csak egy ingó nádszál, mely minden legkisebb szellő érintésre csak annál könnyebben indul meg, minél magasabban bordja fejt.

Ragyogó, fényes csillagot pályánkra, szövétnékül előttünk csak vallás és tudomány, más szavakkal: iskolák és templomok gyújthatnak.

Zárd el a templomokat, iskolákat, vedd ki az em-beriség kezéből a vallás s a tudomány világító szövétné-ket s ezáltalannul, szinte kábultan fog bolyongani, mint egy bolygó vándor ismeretlen tájon rengetegbe vesze, uttalan utakra, ösvénytelen ösvényre tévelyedve ezáltalannul.

Zárd el a templomokat, iskolákat, vedd el az em-bertől a vallást, a tudományt, s megfosztottad őt legna-gyobb kincsétől, elzártad előtte a haladás, a műveltség újját, az egyetlen utat, melyen haladva, magasabb hivatá-sának, mert általán az összes emberiségnek, a társada-lomnak tagja, mint a haza polgára megfélelhet. Elzártad s sokszor megengedem önkéntelen, akaratlan is, előse-gélted a legveszedelmesebb proletárizmust, mely elfaju-lásában annyiszor válik a népek, nemzetek átkává, s ássa meg azok korai sirját. Elveted magvát a tékelen nihilizmus, kommunizmusnak, a mindent felforgatni törek-vésnek; szabadokat tevél szabadosokká, az önző szenved-élyek rabjaivá.

Örök, megdönthetetlen igazság, hogy korunkban, sőt általán minden korban csak azon népek, azon nem-zetnek lehet és van biztos jövője, mely az általános mű-veltség szín-onalára emelkedni, s azon mind előbbre haladni, komolyan törekszik.

Örök, megdönthetetlen igazság, hogy valamint a fiából, melyet derült és zord napok, fény és árny nevel-tek, eseméttel nem alakíthatunk többé, úgy az emberi nemet, eredeti primitív állapotába visszavezetni, vissza-dobni, senkinek nem áll hatalma-jogába, és ha nemünk javát, boldogulását akarjuk, és pedig akarnunk kell, nem szabad elzárkózunk a haladás, a művelődés elől, sőt ellenkezőleg tárt karral fogadnunk azt, minden gondunkat reá fordítanunk; követnünk hebozás gondolkozás nélkül, azt az ellentállhatlan haladási ösztönt, mely emberi ne-münk ősz, természetadta tulajdona.

Igaza van a nagy br. Eötvösnek, s találón meggyö-zőleg mondja egyik ismert művében:

Nem csak Rousseau, de előtte és utánna mások is nagy fáradságot fordítottak azon állítás bebizonyítására, hogy az emberi nem a művelődés által többet veszített mint nyert, s hogy az, mit haladásnak nevezünk, tulaj-donkép csak erkölcsi súlyedésünk hosszú története. E tan épp oly kevésbé érdemi hogy felette komolyan vitatko-zunk, mint azon állítás, hogy a gyermek, ha felnő, rossz-szabbá és szerencsétlenebbé válik. Mintán a gyermekek-nak nőni, s az emberi nemnek művelődni kell, az ily okoskodásnak semmi gyakorlati haszna nem lehet.

Nap kell az ég boltra, megvilágítani a földnek ha-tárait, alkotni tenyészetet. Ragyogó ezüst hold fényre de-riteni a sötét éjszakát.

Tudomány, műveltség, elosztatni elménk borongó homályát, azzá lenni, mivé valóban lennünk kell, mivé magasabb rendeltetésünk, emberi méltóságunk lenni meg-kíván.

És ezt a tudományt ezt a műveltséget, vajjon nem a nevelés szerzi e meg számunkra? Nem ebben van-e letéve alapja minden műveltségnek, minden tudománynak.

Nem szorul hosszas bizonyítékokra, világos, min-dennapi példák bizonyítanak.

Nevelés adja meg mindenkor az irányt, s alakítja az embert, egyeseket épp úgy, mint egyesben az egész emberiséget.

Hozzá kell tennünk: az okos, a ezélszerü nevelés, mely mellett nem kell felednünk, hogy — hasonlattal élve — valamint a legfökeletesebb mag, ha sziklara vagy sivár homokra vetjük, nem verhet gyökeret, éppen ugy, ezzel ellentétben, a látszólag leghibásabb mag is, mely gazdag, jól munkált televénybe esett, óriási terebélyes fává nőhet fel. (Vége következik.)

A gömörmezei ált tanító-egylet köz-gyűlése.

A gömörmezei ált. tanító-egylet, mely több mint két évtized óta szolgálja híven a nemzeti nevelés nagy érdekeit, s nemcsak megyénk kultur-egyesületei között vívott ki méltó elismerést, de szép hírnévnek örvend a megye határára túl is, 20-ik közgyűlését f. évi augusztus 21—22. napjain Rozsnyón tartotta meg.

Bár a társadalom még mindig mostoha gyermeké-nek tartja a népnevelést s annak fontosságához mérten kevés az a buzgalom s jóakarát, melyet a nagy közönség iránta itt-ott tanusít; oltárán az áldozatkészség tüze csak ritkán lobban fel nagyobb ánggal, hiszen csak az igazán nemes és rokonszerető lelkek veszik azt körül, papjait: a magyar néptanítót sem az állam, sem a társadalom nem akarja érdemei szerint megbecsülni: ezen egyesület munkásságát azonban résztvevő figyelemmel kíséri, gyű-léseit látogatásával is kitünteteti megyei közönségünk in-telligensebb része; rendszerint vele együtt ünnepel azon város is, hová ügyeit intézni s ez által a nemzeti kultu-rának áldozni pár napra beköltözött. Mondhatni, verse-nyeznek városaink nemcsak a meghívása-, de a szívélyes fogadtatásában is, anyagi és szellemi erejéhez mérten mindenik öszinte vendégszeretettel halmozza el közgyű-lései alkalmával. Rozsnyó városa különösen kitünően be-gyakorlott műkedvelői által tanusított az egylet ezéljai iránt meleg érdeklődést s pártfogó figyelmet és szíves készséggel engedte a gyűlés helyiségeül nagy tanács-termet.

A 21-én megtartott előértekezlet némi változtatással elfogadta a gyűlésnek a központ által megá'lapított tárgy-sorozatát, kiküldötte a szakbizottságokat, a tanszerkiállítás, egyleti ügykezelés és pénztár, továbbá a helyi népoktatási intézetek megvizsgálására. A központ hivatalnokai kara, mely élén Törköly József elnökkel, páratlan ügybuzgóság s önfeláldozó munkássággal vezette három éven át az egylet ügyeit, az alapszabályok értelmében bejelentette lemondását. E jelentés némi tekintetben készületlenül lepte meg az előértekezletet, másrészt pedig — mert az egylet kitünő hivatalnokai karától s annak böles kormány-zásától megválni nem igen akart — hosszabb, de egészen tárgyilagos vitát vont maga után, mely mintegy előre jelezte, hogy a közgyűlés nem könnyen válik meg azoktól, kik munkásságuk által magokat az egylet általa-nos szeretetére érdemesítették.

Esteli 8 órákor vette kezdetét a minden izében ki-tünően sikerült műkedvelői előadás, hol két egy-egy fel-vonásos szellemes vígjáték került színpa S bár terünk nem engedi, hogy e mindvégig magas művészi színvonalon álló előadás jeles szereplőit igaz értékük szerint külön-külön is méltassuk, de annyit mégis ki kell jelentenünk azon diszes közönség nevében is, mely élvezettel hallgatta végig azt, hogy a közreműködők, névszerint: Szekeres Margit és Alexi Anna kisasszonyok, Szobonya Lajos, Gutlohn Márton, Sárospataki József, Chlebovics László és Markó Fülgyes urak művészi képességükkel egy elsőrendű színpad kiválómainak is képesek volnának megfelelni. Büszke lehet ily nemes törekvésű fiatalokra Rozsnyó vá-rosa. Szünet közben Benedikti Szerén k. a gyönyörköd-tette zongora játékával a diszes közönséget, ügyes techni-kája, szép felfogása s precíz kivitele által méltán osztozik az est babéraiban s a művész kompániának diadalt aratott jeles tagja gyanánt vált be.

A közgyűlés 22-én 9 órákor vette kezdetét a Hym-nusz elénekkelésével, mely által hazafias színezetet nyert annak egész lefolyása. Rozsnyó városát Sziklay Géza pol-gármester, az ág. ev. egyházat Terray Gyula főesperes képviselte, az ág. gymnasiumi tanárok közül Scheffer és Schubert urak voltak jelen. Törköly József egyleti elnök magasan szárnyaló, eszmékben gazdag megnyitó beszédé-ben buzdította a tagokat a lelkes munkásság s kitartó küzdelemre, hogy nemzeti népoktatásunk felvirágoztatásá-nak egyik munkás tényezője lehessen ezen egylet s ennek minden egyes tagja is. Ezután Sziklay Géza polgármester ur köszöntötte üdvözlétével a közgyűlést. Majd Czikora István egyli főjegyző olvasta fel az egylet 1892—93. tan-évi működéséről szóló, nagy gonddal összeállított jelen-tését, kiemelvén abban a járaskörök, s különösen a köz-pont munkásságát. E jelentés tisztafényű tüköre az egylet egy évi életének.

A megállapított program egyes tetelei szerint a könyvtár s tanszermuzeum állapotáról szóló jelentés kö-vetkezett; melyekből örömmel győződött meg a közgyű-lés, hogy az egylet ezen nemes ezélu két intézménye ügyes gondozás alatt áll s folyvást növekszik. Beeske Bálint a magyarországi „Tanító Haza“ érdekében terjeszté be indítványát, felhíván a közgyűlés figyelmét, hogy ezen kiválóan fontos s a tanítószögöt nagyon közelről érdeklő humánus eszmét vegye pártfogásába, gyűjtést indítván meg a jelen gyűlés tartama alatt annak érdekében a ta-gok között; másrészt pedig az egyleti pénztár is járul-jon ennek mielőbbi megvalósításához egy bizonyos ösz-szeggel. A pénztárból 20 fnt szavaztatott meg általános lelkesedéssel, a gyűjtés útján pedig az indítványtevő 31 fnt 70 krt szedett össze. Klein Sámuel bíráló bizottsági elnök a pályatételre beérkezett két mű szokatavott s tár-gyilagos bírálatát olvasta fel. Az 50 koronából álló pá-lyadíjra, abszolút becsü mű nem lévén, érdemesnek egyik sem ítéltetett, mind a mellett az első számú a közgyűlés többrendű jelességeiért — bíráló indítványára — díesőrel elismeréssel jutalmazta.

Hosszasabb vitát keltett a megyei tanítók „Segély-egylet“-e alapszabály tervezetének tárgyalása. E segély-egylet eszméjét évekkal ezélett lein S. pendítette meg; ugyan ő járult először annak megvalósításához áldozata-val. Az egyleti központ pedig a heterjesztett alapszabá-lyok által kívánta azt hathatósabban fejleszteni. — Lélek-emelő volt a „Nemzeti ünnepek megtartása a népiskolá-ban“ ez. vitatétel felett megindult eszmecsere, melyhez nemcsak a gondolatot, de a lelkesítő erőt is a nonsze-retet sugallta. Három, illetve — minthogy a szünet miatt Istvánkirály napja mindenütt meg nem tartható, — csak

két nemzeti ünnep, t. i. márczius 15. s október 6-ika fogadtatott el évi megünneplés tárgyául. E tétel előadója Györy Lajos volt.

Az előtervezetből kiküldött szakbizottságok jelentése tudomásul vétetvén, Czékora I. egyleti főjegyző s Wagensommer J. pénztárnoknak a hivataluk vezetésében tanúsított példányszerű s lelkiismeretes pontosságért az illető bizottságok ajánlata folytán elismerő köszönet szavaztatott.

Ezek után a tisztikar lemondásával erősebb vita fejlődött ki az új hivatalnokok megválasztása, illetve a központnak Dobsinára leendő elhelyezése felett. A közgyűlést a dobsinai körnek az egyleti ügyök vezetéséről való fogadkozása, de azon általános óhajtság is befolyásolta, miszerint az egylet életének határozottan csak előnyére válnék, ha azon kipróbált s kiváló egyének maradásának továbbra is a kormányrúdjá mellett, kik azt három éven át oly nagy sikerrel s általános megleléssel vezették. Ezen törekvésében azonban a közgyűlés ezélt nem érthetvén, a híven fáradozó hivatalnokok lemondását méltányolni akarván ez által is, sokszor terhes fáradozásokat tanúsított érdemeik jegyzőkönyvi elismerése mellett, elfogadta s a központot Nagy Albert, Spangél Mihály, Ulreich János, Halasi Jenő, Csizi Béla, Schrauz Szilárd, Fabry János tisztviselőkké történt kijelentésével Dobsinára tette át. Végül mintegy ismétlenül is jelezni akarván, hogy egész napi munkásságát is, mint minden tevékenységét az édes hazának kívánja áldozni egyletünk, a Szózat elénkélésével a közgyűlés berekesztetett.

Az ezt követő közelében Törköly József a királyért, Rőzey István Rozsnyó városa s ennek polgármestereért, Sziklav Géza polgármester az egyletért, Beeske Balint Groó Vilmos kir. tan. tanfelügyelőért, Terray Gyula esperes a népnevelés diadaláért őrítette az álmomás poharát. Ezek után egy hosszú sora indult meg az eszékben gazdag s változatos tartalmu szép felkészítőknék, mindenik újabb örömmre villanyozván a jó kedélyvel mulató társaságot, mely a délutáni órákban a jövő évi viszontlátás boldogító reményével oszlott szét.

Műkedvelői előadás Osgyánban.*)

Sokáig emlékezetes est lesz Osgyánban f. é. augusztus hó 20-ának estéje, melyen egy, hazánkban csaknem páratlanul álló műkedvelői előadás folyt le. Csaknem páratlanul álló nagy eseménynek jelezzük ez előadást azért, mert annak első részében egy, bár csak rövidebb népszínműben, a „nép” gyermekei, a község földműves népének gyermekei mutatják be ügyességüket, szép és nemes iránt élénk s megnyilatkozó érzéküket. Kellemes benyomást keltett már maga a színlap, mely ékesen szóló hirdetője volt a község két hitfelekezete, az ág. hitv. evang. és a róm. kath. hitfelekezet között fennálló szép, a mai időben valóban ritka egyetértésnek, a szíveket egy közös, magasztos célra, az emberiség közboldogságára összefűző békés, összetartást jelző viszonyra. Közös célra, a két hitfelekezet iskoláinak gyámlolítására irányult a játékonyság gyakorlása, s míg ez rokonszenvet, az előadandó népszínmű és vígjáték s a szereplők magasabb érdeklődést keltettek helyben és vidéken.

Ennek a nagy érdeklődésnek eleven tanbizonyossága volt az a nagy közönség, mely az ez alkalomra nyári színházra, nemesak észszerűen, hanem izlésesen átalakított s díszített nagy helyiségben a nézőteret szorongásig megtöltötte. Nemesak a helyi, de vidéki intelligencia is csaknem teljes számmal jött a kecses Thalia bájában gyönyörködni, a nemes törekvést, a magasztos célt előmozdítani. Feszült kíváncsisággal fordult a figyelem, s tapadt minden szem a csinnal felállított színpad felé, midőn a „Leánykérő” (Erdélyi József „Villám Bandija” után R. által írt) egy felvonásos népszínmű előadására a függöny felgördült.

Leles taps fogadta a színen megjelenő Sugár Mihály gazdag parasztot s Kata leányát. Ez a taps pedig csak szíves előleg volt Kovács Juliskának, ki Katát és Timár Istvánnak, ki Sugár Mihályt személyesíté, s kik mind a ketten mindvégig megmaradtak a darab fénypontjainak s pompás játékkal a tapsokra ugyanesak rászolgáltak. Kovács Juliska nemesak igazán szép Kata, de még inkább kedves Kata volt, a ki természetes játékkal, ügyes, a színpadon meglepően otthonos (bár először állt a deszkákon) mozdulataival, nyájias mosolyával és szívhez szóló szép dalaival a közönség szíve középebe lopta be magát Timár István igazán törülmetszett magyar paraszt gazdát mutatott be, gyönyörű alakításával, hatalmas arzejátékával, s minden helyzetének ügyes felhasználásával. Határozott művészi talentumot ragyogtatott. A két fénypont ragyogásához hatalmas sngarakkal járultak Villám Bandi személyesítője Rozsán József és Illom Peti személyesítője Vajszada Dezső. Amaz mint szerelmes bojtár ügyesen játszott és dalolt, emez a gazdag legény helykeségének helyes felfogásával szépen alakított. Tüzzől pattant, igen jó nyelvos pletykás menyecskek és leányok voltak Szalai Mariska (Panna), Molnár Boriska (Sári), Gyurkovics Szusika (Órse), Tilka Mariska (Czifra Terka) kik élénk játéku s jellemző mozdulataikkal hangos derültséget keltettek s az összhatast nagyban emeltek. Kötendő juhászgazdának mutatta be magát Imrei János (Szamos Ferencz), Timár András (kiadó), Tót Kovács János (vőfély.) Kispatkó Erzsike (nyoszolyolány) derekasan megállták helyüket szintén. Általában az egész előadás részleteiben és összhatastával egy kellemes, fülbemászó hangosport rövid üteme volt, melynek a vonzó bájttal mesterkéletlen, művészi természetessége adta meg, s melynél csak azt sajnáltuk, hogy rövid ideig tartott. Ezt szerette volna meghosszabbítani a nagy közönség is, midőn a függöny legördültevel szünni nem akaró tapsviharral hívta a szereplőket, s óhajtott gyönyörködni a végjelenet festői szép képében. E festői képre igazi tavaszi naptény, tavaszi virágfakadás következett Murai Károly vígjátékában a „Virágfakadás”-ban, melyben bátran mondhatjuk, a szereplők mindenike remekelt. A vígjáték minden szépsége érvényre emelkedett a szép összhatastban, s a személyek jellemzésének, a sűrűn változó fordulatoknak ügyes, élénk megjatszásában. Pálmán Margit (Nelli) oly kedves, mosolygó tavaszi rózsabimbó volt, melynek bírhatóságát bizonyára nemesak Laci, de sok-sok fiatal szív szívesen küzdött volna meg a „Néni” zarnoki hatalmával. Erzelmes, természetes játékában a fiatal, feslő leányka

az ártatlanság utánozhatlan bájával, a fiatal szívnek csak mosolygó, a boldogságot már nemesak sejtő, de érezni kezdő tavaszi pompával szemünk előtt feslett ki kedves elragadó bimbóvá, melynek rózsaszínűre csak néha-néha vet muló sötét árnyat. „Márta néni” szigora, zarnoksága. „Az a néni, az a néni!”

Pedig milyen kedves volt nekünk az a „Néni” — Versegly Rózsa személyében. — A szigorú, zsörtölődő, ellenmondást nem tűrő, zarnok, . . . de aljában jó Mártát, mint feleséget, mint neit, . . . oly természetes hűséggel, annyi közvetlenséggel, . . . annyi finom árnyalattal mutatta be, . . . hogy pillanatra szinte feledtük, hogy játszik, feledtük, hogy az ötven felé hajló Márta zarnoki indulatokról hullámlzó koblében, . . . szelid, . . . ártatlan, . . . melegen érező alig 18 éves fiatal lányka galamb-szíve dobog. — A két finoman, meglepő könnyedséggel alakított ellentétes női szerep mellé méltó volt a két férfi szerep megjatszása. Vincze István (Laczi) a szerelmes „piéca” (fügyvéd) nagy melegséggel . . . érző szívvel játszott, alakított s a fakadó rózsabimbóra pazarul szórta a szerető szív napfényét . . . meleg sngarait. Lusztig Sándor pompás, papucs alatt nyögő Péter volt, s a szerelmes fiatalok javára sok készülődés után „jó Vezuv lett belőle.” — Kati rövid szerepét . . . ügyesen, szeretetreméltóan személyesítette Mészáros Anna, ki nemesak bátor, de csinos eselődleány is volt. Még Ödönkéről, az elkényeztetett, makranczos Ödönkéről kell megemlékeznünk, kit ifj. Kemény Lajos személyesített. E kis fiu nehéz szerepét, annyi bátorsággal, annyi ügyességgel s oly közvetlenséggel játszotta meg, — a 10 éves fiu, — hogy a többi szereplők mellett méltó helyet foglalt el, s a darab nagy sikeréhez hatalmas lendületet adott. — Általában a „Virágfakadás” szereplői is oly összhangzóan, szépen, annyi ügyességgel és otthonossággal játszottak, hogy a műkedvelői előadások színvonalán felülemelkedő sikert értek el. — Nem is fukarkodott a nagyközönség az elismerés nyilvánításával . . . s az újra és újra kitörő tapsvihár . . . a zúgó éljen kiadás méltó jutalma volt a közreműködőknek. — A történeti hűség kedvéért itt jegyezzük meg még azt is, hogy nemesak „virágfakadás”, hanem a szereplő hölgyek részére „virághullás” is volt. A felkészült közönség, a minden várakozást felülmuló nagy siker elérésében nagy részt a rendező mérlegébe vetett, s lelkes éljenzéssel kívánta látni őt, ki azonban a maga szerénységével a háttérbe vonult . . . s bár lelke egész melegével fíradt is a szép cél érdekében, . . . a közreműködők nyert babérleveleit azok homlokán, a saját elismerése szerény leveleivel is óhajttja gazdagítani. — Az erkölcsi és anyagi fényes siker koronázta előadást feszelen, minden ízében sikerült táncmulatság követte, mely a gyorsan tánczeremmé alakított nézőtérén kitörő kedvvel tartott kivilágos-kivirradtj . . .

Ime, rövid, töredékes vázlatban az emlékezetes est Osgyánban, melyhez hasonló még nem volt soha . . . Egy hatalmas lépés a mivelődés nagy színpadán, melynek adná Isten, messzebbre kiható hullámesapása lenne! . . . hogy teljesülne itt is a költő szava: „Küzdj bátran! halad az, a ki megindul . . . Mig porban fetreng a hene s gyáva, erő!”

Hírek és vegyesek.

Coburg Ferdinánd bolgár fejedelem rövid tartózkodás után Pohoreléről f. hó 4-én elutazott. Tiszolcon szállott fel 3 szalonkocsiból álló külön udvari vonatjára, melyet Tiszolcztól Fülekgig Ugrik Mihály rimaszombati vasuti mérnök és Basch mérnök az üzletvezetőség képviselőit kísérte. Az udvari vonat d. u. 5 óra 18 perczkor érkezett a rimaszombati állomásra, melyen lassított menetben haladt végig megállás nélkül. A városban hirt terjedt a délutáni órákban a fejedelem átutazásának s a perron elzárt részét egészen megtöltötte az érdeklődő közönség, mely kalaplevéve üdvözölte az ablakon kitékintő bolgár fejedelmet. Coburg Ferdinánd herczeg katonás köszöntéssel, szívélyesen fogadta a közönség és a tiszletere díszben kivonult vasuti tisztviselők: Schullhof Pál főnök és Maneczell József pénztárnok üdvözölését. Az udvari vonat kocsijait Füleken a gyorsvonat esatolták s az így kibővített gyorsvonaton utazott a herczeg Budapestre és onnan tovább Orsovára, hol hajóra kelve folytatta útját.

Eljegyzések. Szeless Ödön, a „Gömör” szerkesztője, es. és kir. tartalékos tüzérhadnagy f. hó 2-án eljegyezte özv. Gulha Viktorné szép és művelt leányát, Gulha Berta urhölgyet. — Löcherer Gyula bártfai gyógyszerész a napokban váltott jegyet Jaeczko Pál, városi mérnök bájos és szeretetreméltó leányával, Jaeczko Juliska urhölgygyel. Tartós boldogságot kívánunk a kötendő frigyekhez.

Távíratí értesítést vettünk lapunk zártakor a dobsinai tanintézetek igazgatóságától a következő tartalommal: „A különféle híresztelésekkel szemben kijelentjük, hogy a dobsinai összes iskolákban a tanítás rendszeresen megkezdődik.” Ezen értesítésre az érdekelt t. szülők figyelmét szívesen felhívjuk.

Lelkészi értekezet. A gömöri ev. ref. papi értekezet szeptember 11-én Tornallyán tartja nagygyűlését. Tárgyai: 1. Elnöki jelentés. 2. A S. Szabó József lemondásával üresedésbe jött főjegyzői szék betöltése. 3. Két pályadíj kiadása. 4. A szakaszértekezeti jegyzőkönyvi indítványok felett érdemleges diskussio. 5. Egyházi dolgozatok bírálati méltatása.

Necrolog. Özv. Tarnói Valovics Ferenczné szül. Chászár Alojzianak, folyó hó 5-én, életének 72-ik évében történt elhunytát jelenti egy nagyszámu rokonság által kiadott, f. hó 6-án Rimaszécsen kelt gyászjelentés. Az elhunytat megyénk több jónévi családjával rokonai összeköttetésben álló számos családtag gyászolja.

Síremlék felállítás. Osváth István, az ezélt négy évvel szerenesétlenül járt simonii ev. ref. lelkész sírhalmára özvegyének kegyelete szép emlékkövet állított. Az emlékkő felállítására a rimavölgyi ref. lelkészség részvételével f. hó 5-én ment végre, mely alkalommal Batta György, az elhunyt lelkész utóda, mondott megragadó szép emlékbeszédet.

A rimaszombati dalárda által folyó hó 3-án a Széchenyi-kertben rendezett hangverseny, az időjárás viszonyosságai következtében nem sikerült annyira, mint azt ezen kiváló egyesületünk érdekében óhajtottuk volna.

Az eső többször megeredt, sőt 4 óra tájban heves jégeső zudult alá, mely a mulatókat a szabadból fedett helyre szorította. A jökévd azonban az elemek ellenséges indulata daczára sem hiányzott, s a dalárda művészi előadása égygy gyönyörködtette a résztvevő közönséget, mint más nyilvános szereplései alkalmával.

Kolerahírek riasztották meg közönségünket a közelmult napokban. Általában el volt terjedve a hír, hogy Putnokon halálos kimenetelű kolera eset fordult elő. Mint hivatalos forrásból értesülünk, a híresztelés minden alapot nélkülöz.

Nagy tűzijáték. Bucsa k János, jónévi pyrotechnikus folyó hó 10-én a „Széchenyi-kert”-ben nagy tűzijátékot rendez. A művész egyike a legügyesebb hazai pyrotechnikusainknak, ki ugy a fővárosban, mint hazánk vidéki városaiban előnyösen ismeretes. Előadására már eleve felhívjuk a közönség szíves figyelmét.

Színeszeink ezúttal ismét eserben hagytak. Balogh szintársulata, nem lévén meglegedve a bérlet anyagi sikerével, Rimaszombat helyett Tornallyára ment.

Lapunk mai számából a közlendők halmaza miatt „Csarnok” rovatunk kiszorult, minélfgva az abban megjelenő irodalmi tanulmány folytatását jövő számunkban közöljük.

Szíves figyelmébe ajánljuk olvasóinknak Lőfkovic Lipót helybeli jóhírű divatárú üzletének lapunk mai száma nyitlterében foglalt közleményeit. Egyetlen körültekintés a gazdagon felszerelt üzletben meggyőzheti a közönséget arról, hogy az őszi divat legszebb ujdonságai tartanak raktáron.

Filigrán munka. Hölgyeinknek szívesen ajánljuk figyelmébe azon époly eredeti, mint szép művészetet, melynek elsajátítására Theben Jozefa lapunk mai számában közölt hirdetéséhez képest a legközelebbi napokban alkalmuk nyílik. A művészet neve: filigrán munka, meglepő könnyen elsajátítható, s hölgyeinknek, sőt serdületlen leánykáknak is módot nyújt arra, hogy a legkülönbébb dísz tárgyak, művirágok, szobaéktmények stb. stb. készítésének titkaiba beavatassanak. A már megnyitott tanfolyam valóban érdemes a látogatásra, mint azt a Lőfkovic Lipót kirakataiban közszemlére kített bájos kézimunkák minden ajánlásnál ékesszólóbban tanúsítják.

Óriási tűzvész pusztított folyó hó 4-én délután Murányban. Az ismeretlen okból támadt tűzvész dühöngését előmozdította a napok óta tartó szeles időjárás, úgy hogy a tűz színhelyére Dr. Daxner Samu vezénylete alatt kivonult tiszlezi tűzoltóságnak csak roppant erőfeszítés után sikerült a másnap hajnali órákban a pusztító elemet elfojtani. A derék tázoltóságnak a tűz megfékezésében kifejtett lankadatlan buzgalma valóban elismerést érdemel. A tűzvésznek mintegy 60 ház és melléképület esett áldozatul.

Adományok a Tompa-szoborra. Eddigi gyűjtésünkhöz újabb a következő adományok érkeztek:

1., A kövii műkedvelői előadás tiszta jövedelmének fele Nt. Petrenko János ev. lelkész utján	28 frt 40 kr.
2., A jolsvai műkedvelő társulat jövedelmének egy része T. Poltz József társulati jegyző ur utján	20 frt — kr.
Összesen:	48 frt 40 kr.
Előbbi gyűjtésünk összege	1595 frt 29 kr.
A gömörmegeyi ifj. e. gyűjtése	909 frt 05 kr.
Főösszeg:	2552 frt 74 kr.

Poltz József ur a fentebb kimutatott összeget meleg hangu hazafias levél kíséretében küldötte be, melyben hangsulyozza, hogy a jolsvai műkedvelő társulatot a magyar haza nagyjai iránt való kegyelet, különösen Tompa emlékeztének tiszteletben tartása ösztönözte arra, hogy a szobor-alaphoz fenti összeggel hozzájáruljon. Ugy a jolsvai, mint a kövii műkedvelő társulatok fogadják egyesületünk szíves köszönetét. *Dr. Veres Samu.*

Nyilvános nyugtazás. A rimaszombati dalárda által f. év szeptember 3-án a „Széchenyi-kert”-ben rendezett hangversenyből:

Bevétel	56 frt 60 kr.
Kiadás	36 frt 05 kr.

Marad 20 frt 55 kr.

Felülfizettek: 1 frtot özv. Kriston Györgyné, Baksay István, dr. Veres Samu, 70 krt: dr. Szabó Samu, Horváth János, dr. Ráróssy Gyula, Stech Kálmán, ifj. Róth Lajos, Varga Lajos, Tóth Gusztáv; 40 krt: Kapi Gyula; 20 krt: Szontagh Károlyné, Feketéné-Otte Hedvig, Kalla Mihály, Soós Ferencz, Tell Vilmos, Pollicsek Rezső, Jakabfalvy Béla, Benyo Lajos, Rakottay Danó, Szabó Elemér, Kovács Ferencz, Beregszászy Béla, N. N., N. N., N. N.; 10 krt: N. N., N. N., N. N. Összes felülfizetés 11 frt 60 kr.

Nyilvános számadás. Az osgyáni műkedvelő ifjuság által az ág. hitv. ev. és róm. kath. egyház iskolai alapja javára rendezett jótékonycélu műkedvelői előadás alkalmával bevétel volt:

Belépti jegyekből	83 frt 40 kr.
Felülfizetésekből	23 frt 60 kr.

Összesen: 107 frt — kr.
Kiadás volt összesen 47 frt — kr.

s így a jótékonycélna befolyt tiszta jövedelem 60 frt, mely a jelzett célra illetékes helyen átadatott. — Felülfizettek: Horváth László 5 frt, Báro Luzszky Karolin 5 frt, ifj. Luzszky Henrik br. 1 frt 50 kr., Szakall István 2 frt, Horkovics Gyula 2 frt, Benyo József, Szakall Miklós, Hamerszky Ede, Herzfeld Oszkár, N. N. 1—1 frt-jával, özv. Malatinszky Ferenczné, Kemény Gyula, Reinicz Samu, Reichmann Lajos, Tóth György Simon 50—50 kr-jával, Bahéry Gabriella 40 kr., Lusztig Farkas és Rozsány József 10—10 krral. Kik is fogadják meleg köszönetünket. — Osgyán, 1893. augusztus 28-án. — A rendezőség.

Felelős szerkesztő: Dr. KÁRMÁN ZOLTÁN.

Nyilt-tér.*)

Ez uton van szerenesém a n. é. közönség beeses tudomására hozni, hogy őszi- és téli árumat raktáromra

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

*) Térészüke miatt késétt.

személyesen beszereztem, szem előtt tartottam most is, hogy igen tisztelt vevőimet legutolsó divat szerinti leg-
izlősebb cikkekben és jutányos árakon kiszolgálhassam, úgy-
mint:

Legjobb őszi- és téli felöltők, kabátok, gallérok, cepek, köpenyek, utazó- és utcai bunzlák, rádók, blou-
zok, kész női házi és pongyola-ruhák;

Leány- és gyermek-felöltők, kabátok, köpenyek, egész garnitúrák, trikó- és szövet-ruhák, fiu-ruhák, fiu-
felöltők;

Női- és leány-kalapok, sapkák minden lehető formában; Férfi kalapok, férfi-sapkák, ugyazinté fiu-kalapok, fiu-sapkák, jäger-íngék és nadrágok;

Férfi-czipők és eszímák, ugyazinté női lábbelik is legnagyobb választékban;

Fiu-, leány- és gyermek-czipők és eszímák. Eső-
ernyők, sötatotok, pénz- és szivartárczák, kézi-táskák, uti-
bőröndök.

Legnagyobb választék: férfi- és fiu-íngekben, gallé-
rokban, manchettákban, harisnyák- és kesztyűkben;

Legszébb kézi-munkák, hímző- és kötő-selymek, pa-
mutok, ezernák és hozzávalók;

Női vállfűzők, kész kötények;

Meglepő szép választék: férfi- és fiu-nyakkendőkben.

Midőn mindezeket a n. é. közönség becses tudó-
mására hozom, kérem üzletemben megérkezett új, szebb-
nél-szebb áruk megtekintését és bizton állithatom, hogy
a legkényesebb ízlést is kielégíthetem.

Rimaszombat, 1893. szeptember 1-én.

Teljes tisztelettel

Lőfkovics Lipót.

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

A Hubay László kiskoru gyerme-
kei tulajdonát képező **dobfeneki birtok**,
a mely áll catastralis holdakban: 4
hold belsőség, 138 hold szántó föld, 33
hold rét és 235 hold erdő-legelőből
gyámhatósági rendelkezés folytán **szab-
adkézből eladó**, esetleg az 1894. má-
jus 1-től kezdve **6 évre haszonberbe
kiadó**.

Bővebben az alulírott nál értekez-
hetni.

Rimaszombat, 1893. július 28.

Marton Janos,

3-3

t. tisztí ügyész.

Hirdetmény.

1197. sz. — A nagyrocei kir. járás bíróság, mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **magy.
kir. kincstár** végrehajtónak **Dobsinszky Zsu-
szanna és társai** végrehajtást szenvedő elleni 81 frt
68 kr. adókövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügy-
ben a rimaszombati kir. törvényszék (a nagyrocei kir.
járásbíróság) területén lévő Nandras község határában
fekvő, a Dobsinszky Zsuzsanna, Dobsinszky Mária és
Dobsinszky Zsuzsanna férj. Lölei Ferenczné nandrasí 62.
sztkjkyben foglalt ingatlanára az árverést 560 forintban
ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy
a fennebb megjelölt ingatlan az **1893. évi október hó
16-ik** napján délelőtti 10 órakor Nandrason a községi
bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megál-
lapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becs-
árának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881-ik LX-ik
törvényezik. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az
1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazság-
ügyminiszteri rendelet 8. §-án kijelölt óvadékképes
értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881.
LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróság-
nál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismer-
vényt át szolgáltatni.

Kelt N.-roceán, 1893. évi június hó 5-én

A nagyrocei kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

Molitorisz, kir. jbiró.

Hirdetmény.

Coburg Fülöp herceg nógrádmegyei
fűleki uradalmához tartozó és **Rapp község-
ben** fekvő egy **három kerekű vizimalom**,
valamint az **Ipoly-Nyitra** községben fekvő
**also és felső két-két kerekű vízi mal-
mok**, a hozzájuk tartozó lakház, kert és föld
használatával együtt 1894. január 1-től 3
egymásután következő évre **Bozítán, 1893.
szeptember hó 17-én** délután 3 órakor a
tiszttartói hivatal helyiségében fognak a leg-
többet ígérőnek haszonberbe adatni.

Bozita, u. p. Fűlek, 1893. aug. 29-én.

1-2

A hercegi tisztartóság.

Árverési hirdetmény.

3260/1412. sz. — Szab. Rimaszombat r. t. város tulajdonához tartozó **Pusztá-
szabadkai vizimalom és tartozéka 1894-ik évi január hó 1-étől számított 6 évre
berbe adatik**, a bérleti kívánók felhivatnak, hogy 75 forint bánatpénzzel ellátott írás-
beli zárt ajánlataikat folyó évi **szeptember 16-ik**ának d. e. 12 órájáig a polgármesteri
hivatalba adják be.

A bérbeadás alapjául készített árverési feltételek a hivatalos órák alatt a polgár-
mesteri hivatalnál megtekinthetők, azokról másolat vehető.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város tanácsának 1893-ik év augusztus hó 30-án
tartott üléséből.

1-2

Szabó György, polgármester.

Legnagyobb osztr.-magyar szabadalommal bíró tanintézet filigrán-munkák készítésére.

A tavalyi linzi népünnepén nagy ezüst éremmel kitüntetve.

Templomdíszek, óra- és nyakláncok, karkötők, melltűk, kalap-, haj- és bállicsések, fűzértánc'elvények és
karásonya-díszek, ruhabetétek, fali- és kefetáskák, valamint pamlagvánkósk dísz tm nye, díszlegyezők stb.,
továbbá virág kosarak színes sodrony és pamutból készíve

Van szerencsém értesíteni, hogy helyben rövid időre **tanfolyamot** nyitottam **filigrán-munkák** készítésére s bátor vagyok
a tisztelt hölgyeket annak megtekintésére tanhelyiségembe:

Rimaszombatban, Kossuth-utca 41. szám. Andrássy László-fele házban

tiszteletteljesen meghívni.

A munka nemcsak fölötté érdekes, de könnyen elsajátítható is; már kezdők képesek az első órák alatt ékszereket és
láncokat elkészíteni. Tandíj az összes munkálatok megtanulásáért hölgyeknek 1 forint, gyermekeknek 70 kr., s szabadságában
áll minden tanulónak mindaddig látogatni a tanórákat, míg a filigrán-munkák önálló elkészítésére a kellő ügyességet el nem
sajátították. A hozzávaló anyag nagyon olcsó (egy szekrény kezdőknek való anyaggal 85 kr., és ezzel bárkinek alkalom van
adva arra, hogy a legszebb ajándéktárgyakat előállíthassa. Tanórák naponta reggel 8-12 és d.-u. 2-7 óráig; oly hölgyek részére,
kik nap közben nem érnek rá, hétfőn, szerdán és pénteken este 7-9 óráig.

Fentnevezett kézimunkák Lőfkovics Lipót üzég kárákatában láthatók.

Szétküldési íjlet az összes anyag számára Bécsben: III. Kegelgasse 6. I. Stock.

Kiváló tisztelettel:

Theben Jozefa.

Hirdetmény.

4290. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Vermeez
Erzsébet** végrehajtónak **Balázs András pá-
dári és Kovács János meleghegyi** lakosok
végrehajtást szenvedő elleni 50 frt tőkekövetelés és járú-
lékaik iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir.
törvényszék területén lévő Meleghegy és Pádár község-
ben fekvő a meleghegyi 5-iksztkjkyben foglalt 42., 46., hr-
számuak és 39. számu háznak Kovács János két-
harmadrésze 238 frt, a pádári 52. sztkjkyben A. 1-10.
12-14. sorszám alatt foglalt ingatlanokból és urb. erdő
s legelőből, Balázs András jogán Weisz Hermann nevé-
n álló három nyolezad (3/4) részére az árverést 231 frtban
ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy
a fennebb megjelölt ingatlanok az **1893. évi szeptember
hó 2-ik** napjának délelőtti 10 órakor Meleghegy község-
ben s ugyanazon nap d. u. 3 órakor Pádár községben a
bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megál-
lapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becs-
árának 10 %-át vagyis a meleghegyi 5. számu telekgye-
zőkönyvi birtokra 23 frt 80 kr., a pádári 52. számu te-

lekjegyzőkönyvi birtokra 23 forint 10 krt készpénzben,
vagy az 1881: LX. törvény-ezikk 42. §-ában jelzett árfó-
lyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én
3333-ik szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet
8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikül-
dött kezéhez letenni, avagy az 1881-ik LX-ik t.-cz.
170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előle-
ges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-
szolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1893. évi augusztus hó 4-én.
A rimaszombati kir. törvényszék mint tkönyvi hatóság.
Vozáry, kir. törvényszéki bíró.

Gál Emil

vegyesáru üzletében **Rutkan**, egy jó
házból s 2-3 gymnásialis osztályt vég-
zett **fiu tanoncznak** felvétetik. 2-3

Üzletmegnyitás.

Alólírott tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy folyó évi **szeptember hó
1-étől** a Jánosi-utczában özvegy Dr. Szabó Mihályné házában **könyvkötészetemet** egy minden
igényeket kielégítő **papi- és könyvkereskedéssel** egészítem ki.

Ajánlom a különféle **tudományos-, szépirodalmi-, vallásos-, ima-, iskolai-,
író- és üzleti könyveimen** kívül a nagyválasztékú **író-, levél- és rajzpapírjaimat**;
nemkülönb **író- és rajzeszközeimet**, valamint különféle **díszműáruimat**, u. m. albu-
mok, emlékkönyvek, író-mappák, tintatartók stb. stb. a legjutányosabb árak mellett.

Gymnásiumi, polgári és népiskolai tankönyvek szintén kaphatók és ezeknek bekötetése gyorsan
és jutányosan eszközöltetik

Ugyanitt Simkó Endre szerzőtől megjelent **„Gömör-Kishontmegye Földrajza”**
20 kr. és az **új italméresi törvény 40 kron** kapható.

Uj vállalatomhoz a nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, maradtam

Rimaszombat, 1893. augusztus 31-én

kiváló tisztelettel

RAKOTTYAY LAJOS.

Ugyanitt a könyvkötészethez egy tanuló felvétetik.

Legjobb óvszer a kolera és egyéb fertőző betegségek ellen!

A nagyméltóságú magyar királyi belügyminiszterium 8476/93. számú körrendeletével ajánlva.

Tökéletes fertőtelenítés.

1-3

Teljesen szagtalan! Önműködő tőzegszóró klozettek! Belföldi és külföldi szabadalmak!
Szobai árnyékszékék mindenféle tetszetős alakban. Árnyékszék-berendezések, kórházak, lak-
tanyák, iskolák, szállodák, iparvállalatok, stb. stb. részére.

Magyar tőzeg- és műtrágya-ipar részvény-társaság.

igazgatóság: BUDAPEST, ZRINYI-UTCZA 3.

Fertőtlenítő és szagtalanító tőzegpor! Tőzegalom! Mindennemű tőzeggyártmány nagy raktára.
KÜLÖNLEGESSÉG: emberi- és városi hulladékok ipari és gazdasági értékesítése. —
Város tisztítási és elűvarozási vállalatok szervezése. Műtrágyagyártás. Képes árjegyzékkel,
részletes tervekkel és költségvetésekkel szívesen szolgál
az igazgatóság.